

Finansdepartementet

103 33 Stockholm

Klicka här för att ange text.

Remissvar SOU 2018:79 Analyser och utvärdering för effektiv styrning

Sammanfattning

Finansdepartementet har remitterat delar av betänkandet ”analyser och utvärdering för effektiv styrning SOU2018:792”. I den ges förslag som innebär att skapa en strategi för att tillgodose regeringens behov av utvärdering (7.1) och förändrad styrning (7.3) som bland annat innebär en renodling av uppgifterna för analys- och utvärderingsmyndigheterna.

De förslag som innebär ett ökat helhetsgrepp kring behovet av analys och utvärdering inom sektorerna ser Försäkringskassan som positiva och tillstyrker. Emellertid bedömer myndigheten att de förslag i betänkandet som rör renodling av expertmyndigheternas uppdrag inte går att ta ställning till då de inte bygger på en helhetsbild, där även t.ex. Försäkringskassans befintliga utvärderingsverksamhet tas tillvara. Det är inte heller helt tydligt vad som avses i alla delar. Därför lyfter Försäkringskassan möjliga risker förknippade med förslagen om renodling av analys- och utvärderingsmyndigheternas uppdrag (som beskrivs i avsnitten 7.1.2 och 7.3.2) och tillstyrker inte dessa förslag eftersom de inte är tillräckligt utredda.

Förslagen om analys- och utvärderingsmyndigheternas uppdrag och roll samt styrningen av dem som presenteras i avsnitt 7.1.2 och avsnitt 7.3.2

I betänkandet argumenteras för regeringens behov av oberoende utvärderingar. Försäkringskassan efterlyser ett tydligare resonemang om när detta är motiverat. Försäkringskassan bedömer att det finns en effektivitet i att förvaltningsmyndigheter själva utför vissa utvärderingar inom det egna ansvarsområdet. När det gäller förvaltningsmyndigheternas utvärderingar föreslås de i betänkandet främst omfatta sådant vars huvudsakliga syfte är att förbättra verksamheter på operativ nivå, motiverat framför allt av närheten till data. Försäkringskassan ser emellertid att de områden där oberoendet borde vara mest motiverat rör just utvärdering som avser förbättringar på operativ nivå. Samtidigt är de utvärderingar av policy och effekter för individ och samhälle som Försäkringskassan gör idag viktiga underlag till utveckling och effektivisering både för myndigheten och för regeringen, och även andra aktörer. Därför ställer Försäkringskassan sig frågande till argumentationen kring oberoende och hur förslagen påverkar t.ex. Försäkringskassans möjligheter till analys och utvärdering.

Försäkringskassan bedömer vidare att det i betänkandet framkommer ett förenklat sätt att se på hur förvaltningsmyndigheternas utvärderingsuppdrag är och bör vara utformade. I Försäkringskassans uppdrag ingår idag att ta fram olika beslutsunderlag till regeringen som rör både ”effekter för individ och samhälle” och effekter för den egna operativa verksamheten. Detta kan vara sådant som att bedöma risker för felaktiga utbetalningar eller följa och analysera utvecklingen av sjukfrånvaron. En renodling av expertmyndigheternas uppdrag ser Försäkringskassan som positivt eftersom det skulle ge en tydlighet i systemet men det skulle också kunna tolkas som en renodling av förvaltningsmyndigheternas utvärderingsuppdrag. Försäkringskassan ser en förändrad inriktning för Försäkringskassans utvärderingsuppdrag som en konsekvens av förslaget. Det finns risker med att inskränka detta uppdrag eftersom analyser och utvärderingar mot de politiskt satta målen kan vara nödvändiga, för att fatta väl avvägda beslut om utveckling av den egna administrationen av politikområdet. Om förslaget däremot inte skulle innebära en renodling även av Försäkringskassans uppdrag skulle det innebära en uppenbar risk för dubbelarbete om både myndigheten och expertmyndigheten (ISF) har samma uppdrag.

Vidare finns, precis som betänkandet självt konstaterar, starka skäl för att sådan utvärdering som kräver god kännedom om statistiken på området utförs av den ansvariga förvaltningsmyndigheten. Försäkringskassan har ett omfattande datalager som vi bland annat bygger den officiella statistiken på, och även den interna resultatuppföljningen. Försäkringskassan vill därför också framhålla att vår förvaltning av data är ett argument för att vi fortsatt har i uppdrag att utvärdera effekterna för individ och samhälle på samma sätt som idag. Inte sällan ger dessa analyser kunskap om hur administrationen behöver utvecklas.

Försäkringskassan tillstyrker därför inte förslaget att renodla uppgifterna för analys- och utvärderingsmyndigheterna som ges i avsnitt 7.1.2 och 7.3.2. Detta eftersom det inte är tydligt vad som avses med renodlingen och att vi ser att det finns konsekvenser för den analys och utvärdering som Försäkringskassan bedriver och som inte kartlagts i detta betänkande. Dessa konsekvenser behöver utredas innan man kan ta ställning till förslagen.

Övriga förslag som presenteras i 7.1 och 7.3

Att stärka samordning av utvärderingarna och ta fram en strategi för regeringskansliet bedömer Försäkringskassan som positivt även för de analysuppdrag som förvaltningsmyndigheterna får.

Även att fatta ett principbeslut om att större reformer och investeringar regelmässigt ska utvärderas bedömer Försäkringskassan också som ett positivt förslag. Att skapa bättre samordning och löpande sammanfatta sektorerna kommer också troligtvis leda till bättre helhetsgrepp inom socialförsäkringsområdet vilket Försäkringskassan välkomnar. Därför tillstyrker Försäkringskassan förslagen som ges i avsnitten 7.1.1, 7.1.3, 7.1.4 samt 7.3.1, 7.3.3, 7.3.4 och 7.3.5

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Nils Öberg i närvaro av avdelningschef Gabriella Bremberg och analytiker Pål Wilkens, den senare som föredragande.

Nils Öberg

Pål Wilkens